

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnishvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-80
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišstvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona št. 183.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettirvsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 »
za trikrat 10 »
za več ko trikrat 9 »

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Današnja številka obsega 4 strani.

Ali je Avstrija še katoliška?

Nečuden škandal se je te dni zgodil. Zakrivil ga je minister, svetovalec krone, šef justične uprave, nemški svobodomislec dr. Hohenburger. To ne sme kar tako mimo nas, da ne bi povedali odločno svoje mnenje. Smo v hudih narodnih bojih, zato se tajno rovarjenje svobodomiselnih organizacij zoper krščanski ustroj družbe ne opazi tako hitro, kakor bi bilo treba. Topot pa so svobodomiselniki nekoliko preveč računali na to, da se politični boj v Avstriji plete okoli jezikovnega vprašanja in se poslanci za kulturnobojne stvari ne utegnejo zanimati.

V Avstriji so osnovali svobodomiselnici društvo »katoliško ločenci«. To so taki vzorni zakonski, ki so se dali ločiti, ki bi pa kljub temu radi živeli v zvezi, zakonu podobni, čeprav ne z lastno ženo ali možem, pa ne morejo, ker postava v Avstriji še ne pozna razpore in ločenci ne morejo skleniti zakonske zveze, dokler zakonski drug še živi.

To odgovarja popolnoma katoliškemu stališču. Da državna zakonodaja tudi na tem stališču stoji, je samoposedi umevno, saj je ogromna večina ljudstva katoliška, drugič pa je v interesu države same, če se neločljivost zakona vzdrži, zakaj razporeka je socialno pogubna. Če se dovoli ločenim se vnovič poročiti, bo šla stvar dalje in dalje in ustalil se bo nove vrste konkubin. Kaj bo z otroci, kaj z vzgojo, kaj z zakonsko zvestobo? Na Francoskem je razporeka razrvala vse pravne vezi: sistem dvootročstva, naraščanje mladinskih zločinov, propadanje družinskega življenja je z njo nujno v zvezi.

Zdaj pa se v Avstriji dela reforma postave glede zakona, in svobodomiselnici se trudijo, da bi pridobili postavodajalca, da vtihotapi vanj katoliški vesti nasprotujočega duha in določila.

V Avstriji pa imamo justičnega ministra, ki se piše dr. Hohenburger in je svobodomislec. K temu ministru so zadnjič šli »katoliški ločenci« in ga prosili, naj se zavzame zanje, da bi se razporeka v postavo sprejela. In kaj je minister odgovoril? Da je on za to, in sicer v interesu pravne in urejenega družinskega življenja, da je sedanje zakonsko pravo tako gorostasno, da bi se o njem dale pisati cele bukve, pa da se bo dalo težko kaj doseči, ker

ni v parlamentu za to prave konstelacije.

Ta ministrova izjava pomenja nesramno provokacijo, ki jo morajo katoliški poslanci v parlamentu pri prvi priliki z vso odločnostjo zavrniti. Minister se zdaj izgovarja, da je povedal ločenim le svoje osebno mnenje, to pa ne drži, ker so šli ločenci k njemu kot ministru, ne pa kot zasebniku. Kadar minister uradno sprejema, sprejema kot minister, ne kot privatnik. In kot tak se o smeri in duhu zakonske reforme ne sme izjaviti, ako dobro vé, da večina zbornice z njim ne soglaša. Saj je zbornica postavodajalec, ne pa minister. Končno je pa Hohenburger vse katoliško ljudstvo kruto razžalil, ko je razporeko označil za zahtevo npravnosti, torej katoliško načelo neločljivosti za nenravnost!

Tako daleč smo torej že v Avstriji! Ministri podpirajo na tihem prizadevanja svobodne šole, jemljejo v zaščito pristaše razporeke, hočejo postaviti bolj poliberaliti kakor že so, dvoboj se tolerira in nobeden se resno ne vzdigne zoper njega, sodišča oprostujejo hujšake zoper Cerkev a la Zenker — ali to ne kaže zadosti jasno duha, ki vlada zgoraj?

Zoper to se morajo poslanci, ki zastopajo katoliško ljudstvo, kakor en moč dvigniti! Če pustimo liberalcem, da položijo roko na krščanski zakon, potem je nastavljena sekira na krščanski značaj družbe! Zopet naj zadoni po celi Avstriji klic:

Liberalci, roko stran od katoliškega zakona!

Velika povodenj

Je te dni preplavila Slovenijo: bila je voda, ki jo je spustila vodenična teta »Edinost«. Kaj se je pa zgodilo? Kaj drugega, kakor da je »Slovenec« zopet povedal resnico, ki je tržaški žlobudri tako zoprna. Mi smo nedavno temu objavili članek, ki je napravil največji vtis v vseh prizadetih krogih, ker je neusmiljeno razgalil narodno lenobo, omrtvelost in frazavost prvaške politike in stradaljoči slovenski Istri. »Edinost« je nanj odgovorila kar v štirih člankih, kjer je natrobila silno veliko o »narodnem izdajstvu«, »herostratstvu«, »brezvestnosti«, »pomanjkanju vsakega narodnega čustva«, in podobno, ni pa v ničemer stvarno izpodbila naših trditev. Prvič se »Edinost« moti, če kokodajsa, da je prišel naš članek iz »višjih cerkvenih sfer«, drugič je čisto na napačni sledi, če domneva, da iz na-

šega člankarja govori le zavist, ker ni dobil zaželjenega mesta v odboru za koprsko razstavo! Sploh so vse kombinacije glede dopisnika fundamentalno napačne. Naš dopisnik stoji istrski politiki čisto nepristransko in brez osebnih interesov in ambicij nasproti; je sploh zelo skromen človek. . . . Kar se pa stvari tiče, ni »Edinost« odgovorila na nobeno bistveno vprašanje. Dejstvo je in ostane, in »Edinost« se ne upa teh stvari niti dotekniti, da je 1. volivna reforma v Istri prinesla dobička le Italijanom, in sicer prvič zato, ker so »narodni voditelji« Lahom pri tozadevnih pogajanjih preveč in prehitro popustili, drugič, ker Lahi pridno delajo, »narodne dike« pa po volivni reformi še bolj dremljejo kakor so prej. 2. Devetnajstega mandata za deželni zbor niso Slovanom vzeli puljski Lahi, ki so v nasprotju s strankino centralo postavili kandidata zoper Hrvata, marveč hrvaški »prvoboritelji« sami so si ga vzeli, in sicer zato, ker se je vodja »mlade nadebudne istrske inteligencije« zarotil zoper dr. Laginjo in baš v odločilnem volivnem boju napravil nekaj, da je vsled tega uradni hrvaški kandidat nasproti Lahom propadel. 3. Prvoboritelji naroda ne gredo nikoli med narod, ne sklicujejo nobenih shodov in ne izobrazujejo ljudstva — veliko volivcev je svojega zastopnika sploh samo ob času kandidature, in tudi takrat samo enkrat, videlo. 4. Za prirediteljev koprskih razstav je bil laški pripravljavni odbor pripravljen, se s slovenskimi poslanci lojalno pogajati, kakor je jasno razvidno iz izjav in pism, ki jih je ta odbor pisal škofu dr. Mahnič, (glej »Pučki prijatelj«), ki je od odbora zahteval trdnih garancij, da se razstava postavi na stališče narodne enakopravnosti. 5.) Dr. Laginja se pa ni postavil na narodno-radikalno stališče, kakor dr. Mahnič, marveč je kar a priori Lahom izrečno pripustil, naj razstavo aranžirajo, kakor sami hočejo, tako da so bili Lahi nad toliko narodno popustljivostjo od strani dr. Laginje kar o s u p n e n i, kar je tudi razvidno iz pisma odbora škofu dr. Mahnič, ki je bil, ko je to izvedel, seveda še bolj osupnjen. 6.) V klubu hrvaških poslancev je bila velikanska zmeda glede razstave in poslanci so v zasebnih pismih drug drugega desavuirali! 7.) Istrsko kmečko ljudstvo je s svojimi poslanci skrajno nezadovoljno. 8.) Velik spor je med »mladimi« in »stariimi«, in »mladi«, ki se zdaj v »Edinosti« repenčijo nad nami, sami zabavljajo nad dr. Laginjo, da je grdo. 9.) Laški poslanci so že velikokrat izjavili, da se hrvaških

zastopnikov niti najmenj ne boje, posebno ne voditelja, ki da že davne trpi na »politični arteriosklerozo«. 10. Vsled tega stavlja Lahi tudi pri pogajanjih za narodno delitev občin visoke zahteve, ker poznajo slabost svojega nasprotnika. 11.) Res je, da imajo nekateri »mladi« o deželnem odborništvi take pojme, da ga izvršujejo mesto pri deželnem odboru, v — Pulju, koder se pri lastni pisarni več zasluži in da so se laški poslanci iz take »narodne požrtvovalnosti« že opetovano kruto norčevali. 12.) Res je, da so Lahi agilni, zavzeti za napredek dežele, da imajo zadnji čas vse tozadevne akcije v rokah in da nasproti merodajnim faktorjem reprezentirajo kot edino delaven del istrskega deželnega zastopstva. 13.) Res je, da istrska masarykovska mladina le lenari in je brez vsakega kurza. — To so vse stvari, na katere »Edinost« ni odgovorila, vsled česar potoki njene gostobesednosti niso na nas napravili niti najmanjšega vtisa. Pravtako pa »Edinost« ne bo mogla zaviti dejstva, da so pri sprejemih mednarodnega časnika kongresa bili popolnoma nenavzočni gospodje istrski slovenski zastopniki, vsled česar so sprejemni imeli izključno le laški značaj in so časnika iz vseh delov sveta dobili vtis, da je Istra laška dežela. Saj se sprejem ni vršil samo v Kopru, kakor blebete »Edinost«! Prvi in glavni sprejem je bil v Trstu, koder ni bilo od slovenske strani žive duše zraven, potem je bil v Kopru in v Pulju tudi. Zakaj povsod figurira izredno delavni glavar dr. Rizzi, slovenskega podglavarja pa nikjer ni? Končno pa pribijemo še sicer dovolj znano hinavsko naivnost »Edinosti«, ki kliče zdaj zoper nas na pomoč — istrsko duhovščino! Takole kriči histerična teta: »Slovenčev« poziv pomenja krvavo žaljenje poštene rodoljubne duhovščine, ker ji insinuirajo, da je sposobna za narodno izdajstvo! Če bi vi, omejeni »Edinjaši«, vedeli, kako vas je poštena istrska duhovščina že do grla sita, ne bi tako neumno pisali. Nič ne pomaga — tudi v Istri se bodo kmalu ločili duhovi!

Belgijske volitve.

V nedeljo so se pričele nadomestne volitve v belgijsko zbornico. Sovražniki katoliške večine so se z vso silo pripravljali, da vržejo katoliško večino. Ne le belgijski, marveč tudi svobodomiselniki celega sveta so upali, da se posreči združenim belgijskim liberalcem in socialistom strmoglaviti katoliško večino. Stara dunajska brezstrankar-

LISTEK.

Jakob Alešovec: „Kako sem se jaz likal.“

Povest slovenskega trpina. Priredil Jožef Volc. Jakoba Alešovca izbrani spisi. II. zvezek. V Ljubljani 1910. Založila »Katol. Bukvarna«. 8°. 180 str. Cena broš. 0 K, vez. 0 h.

Referira prof. Adolf Robida.

Kot deseti zvezek ljudske knjižnice je izšlo drugo delo Jakoba Alešovca, oziroma nadaljevanje prvega dela, ki ga je izdala »Katoliška Bukvarna«. Bila je srečna misel, izdajati »Brencelja« v drugem natisu, kajti povsod velja načelo, kar je izšlo iz naroda, narod ljubi in rad prebira. Jakob Alešovec pa je pisatelj iz polpretekle dobe, ki razume kakor malokdo pisati priprosto, zabavno, šegavo in obenem poučno.

Vrhutega tega pa spada knjiga »Kako sem se jaz likal« med one redke slovenske izvirne publikacije, ki jih prištevamo mladinskemu čitvu. Brezskrbno dijaško življenje, trud in priza-

devanje gojiteljev, uspeh in neuspeh stare šole, otročja pobalinstva nikdar ugnane razposajene mladine, ure hrepenenja po višjih vzorih, dober kos stare Ljubljane, veselje in žalost malomeščanov: vse to je vsebina te knjige. Povsod najdeš hudomušnost in šalo, povsod vidiš pristnega slovenskega diaka, ki je rad poreden, a nikdar hudoben, ki se rad zanemari, a je vsikdar talentiran. Kako odkritosrčno opisuje pisatelj dni svoje mladosti. Nič ti ne prikriva, ne na sebi, ne na drugih. Za nobeno senco ti ni slep, ne pozabi pa tudi nobenega solnčnega žarka. Ta njegova odkritosrčnost nam ga priljubi, da radi beremo njegove grehe in junaške čine.

Ko je pisal leta 1896 dr. Debevec v »Dom in Svet« svoje »Vzore in boje«, je zašumelo med dijaštvom, kot šumi na večer v gozdu. Vse je bralo te slike iz dijaškega življenja, se radovalo in žalostilo, kot je nanesla usoda pridnih ali lenih. Dr. Debevec je zadel prav iz dijaške duše, in podal v podobi pisem interesantno sliko o slovenskem dijaštvu. Semtertja so humoreske, dalje najdeš zopet globoko tragična poglavja, kakršna je pač naše življenje. Z manjšim obzorjem pisana, vendarle

prav tako zanimiva in poučna je pa tudi Alešovceva knjiga »Kako sem se jaz likal«. Koliko Mayer-ijad imajo Nemci. Skoro preveč! Naše slovstvo pa ni prebogato na takih in enakih spisih.

Ne bo pa našel dijak v tej knjigi samo zabavnega čtiva, ampak vsakogar, ki je kdaj hodil v šolo, bo zanimal ta spis. Razdeljen je v pet oddelkov: v Ljubljano, Ljubljanska šola, Vse se zašume drugače, Prva pot po svetu, Razne zmešnjave. — Avtobiografija Alešovca obsega dobo njegovih gimnazijskih študij od prve šole do šeste. Riše nam bivšega prvega »premožarja« ljudske šole kot enega prvega odličnjaka nižje gimnazije, ki pa prekmalu popusti, zaide v slabo družbo in postane izprijen študent. Iz teh popisov pa spoznaš tudi doberšen del slovenske kulturne zgodovine, spoznaš razmere v stari Ljubljani in v nekdanjih nemških šolah. Vidiš dobrodušne učitelje, ki jim prizadeva mladina veliko zla: Vidiš mladeniča, ki strada ob kruhu in vodi in je še prvi v šoli. Vidiš brezprimerno skrb in ljubezen starišev za blagor svojih otrok. Na vsaki strani pa srečavaš zlatoto slovensko srce, ki ne pomaga samo z jezikom, ampak tudi z dejanjem.

Marsikaterga velmoža sreča Ale-

šovec v svoji mladosti. Marsikatero zрно bo našel, bodoči kulturni zgodovinar slovenski tam, kjer nam opisuje pisatelj svoje potovanje o počitnicah kot »pauper studiosus sunu, peto viaticum«. V teh poglavjih se vidi, da je bila ravno duhovščina oni stan, ki se je boril proti nemščini in ki je netil v mladih srih ljubezen do domovine. Kako krasen spomenik je postavil Alešovec Lovru Pintarju. . . . Ta duhovnik mi je odprl čisto nov svet, slovenski svet. Kako mi je pa tudi bral (takrat še prepovedano) Vodnikovo »Ilirija oživljena«, Prešernov »Krst pri Savici«, Tomanove pesmi in pesmi njegove gospe itd. Kako mi je razkrival zgodovino z vse drugačne strani, nego smo se je učili mi! Moja ponosnost na znanje zgodovine in odlični red v njej v spričevalu sta se kar sesedla. Kaj sem jaz prej vedel o Slovanih, kaj celo o slovenskih pesnikih in pisateljih. — »Prav vesel bom, če sem vam odprl drugo obzorje in vas spravil na drugo pot. Mi smo Slovenci! Svoje matere ne smemo zatajevati. Vsak, kdor to stori, je odpadnik, renegat; ravno tako kakor tisti, ki zataja svojo vero. (Str. 97, 98.)

Pa ne samo resne strani življenja nam nudi knjiga, ampak vsaka stran

ska kokotka »N. Fr. Pr.« je že žvrgo-lela, da nastaja v Belgiji nova doba, ker so ob volivni borbi proti katoličanom prepevali belgijski liberalci socialne melodije. Tako vesela je že bila dunajska judinja, da bi človek mislil, gotovo, dunajski jud strmoglavi belgijsko katoliško večino.

Svobodomislec se se jako motili, ko so napovedali politično smrt belgijski vladajoči večini. Pri nedeljskih volitvah je bilo izvoljenih 49 katoličanov, 22 liberalcev in 18 socialistov. Katoličani so izgubili en sam mandat, ker so imeli katoličani osem glasov večine, morali bi si osvojiti svobodomislec najmanj pet mandatorov, da potisnejo katoličane v manjšino.

V volivnem boju so morali združeni liberalno - socialistični nasprotniki priznati, da vodi katoliška večina naravnost vzorno finance, kar kaže proračunski prebitok sedem in pol milijona frankov, kar kaže tudi trajno napredovanje trgovine.

Ker stvarno niso mogli katoliški večini ničesar očitati, poprijeli so se svobodomislecem tako priljubljenega osebnega boja, a kakor kaže izid volitev, umazana in neupravičena osebna gonja ni rešila združenega liberalno-socialističnega svobodomiseltva, kar dokazuje, da kulturno visoko razvito belgijsko ljudstvo v pretežni večini ne mara za svobodomiselnih puhlice.

Svobodomislec se zdaj zanašajo na volitve leta 1912.

Vojno sodišče proti Hofrichterju.

Včeraj se je pričela razprava vojne sodišča proti Hofrichterju, ne da bi bila o pričetku obveščena javnost. Hofrichterja so privedli k razpravi v paradni obleki brez orožja. Obtoženec je bil bled, razburjen, tresel se je po celnem životu. Vojno sodišče je sestavljeno iz dveh poročnikov, dveh nadporočnikov, dveh stotnikov in predsednika majorja. Pred vsem so zaprisegli člane vojnega sodišča. Hofrichterja so vprašali, če kaj ugovarja proti sodnim osebam. Tiho je odgovoril, da ne. Ko so zaprisegli sodnike, se je prečital zapisnik, ki obsega Hofrichterjev zagovor. Ko so vprašali Hofrichterja, če hoče kaj pripomniti, je Hofrichter odgovoril, da nima ničesar pripomniti. Razprava bo končana najbrže že danes. Razprava se je pričela ob 8. uri zjutraj in je trajala včeraj do 7. zvečer. Hofrichterja so pripeljali v sodno dvorano štabni profos in dva vojaka z nasajenima bajonetoma. Ko bodo prečitali vse zapisnike, podajo psihiatri svoje mnenje. Psihiatri smatrajo Hofrichterja za manj vrednega po dušnih sposobnostih. Ko se izreče obsodba, se izreče vsi spisi zapečateni dunajskemu poveljniku. Spisov je toliko, da jih bodo morali peljati na vozu.

AVSTRO-OGRSKA.

Jezikovno vprašanje in češki agrarci.

Zvršilni odbor češke agrarne stranke je pooblastil poslance, da smejo glede na jezikovno vprašanje v stvarnem in v kompetenčnem oziru prevzeti iniciativo in je rešiti skupno z ostalimi češkimi in slovanskimi strankami.

Novi poslovnik.

Vanj nameravajo sprejeti določilo za varstvo neparlamentarnih oseb. Poslovnik bo uvedel tudi pavšal diet in reprezentacijski prispevek za predsednika. Namesto potnih stroškov dobe poslanci prosto vožnjo po vseh železnicah in po parobrodskih progah.

nam tudi pripoveduje o veselih burkah, ki jih uganja mladina. Njegov sprejem v »Alojzijevišče«, pouk v petju in glasbi, dobre in slabe gospodinje, nagajivost v šoli, goljufije pri nalogah, obisk gledališča, prva smodka itd. itd., to vse so stvari, ki bodo marsikoga zanimale.

Mislil, da je zadela »Katoliška Bukvarna« z izdajanjem Aleševca pravo. Gotovo tudi materialni dobiček za idealnim ne bo zaostal.

»Ričet iz Zabajka«, zlasti pa »Ljubljanske slike« bodo zanimale najširše sloje in zato naj založništvo s temi deli nikar predolgo ne odlašaj. Z malimi adaptacijami se dajo te stvari prilagoditi današnjemu okusu.

Redakcija ocenjene knjige je prav dobra; jaz za svojo osebo bi opustil samo epizodo v »Gradišču«, dasiravno je eksistenčno opravičena. Tisk in oprema asta čedna. Dasi nisem neprijatelj prevodov iz tujih slovstev, je vendarle knjižica »Kako sem se jaz likal« za naše razmere veliko več vredna, kot pa razni tuji prevodi. Ker je Alešovec pisal poljudno, zato delo ni namenjeno samo inteligenci, ne samo mladini, ampak tudi naiširšim slojem.

Stürgkhovo in Bilinskijevo stališče omajano.

»Narodni Listy« poročajo, da je omajano Stürgkhovo in Bilinskijevo stališče.

ITALIJANSKO BRODOVJE V ČRNI GORI.

Italijansko brodovje je obiskalo Topolico. Poveljnik podadmiral Conte Orestes se je s svojim štabom poklonil črnogorskemu knezu. Knez se je italijanskemu kralju brzojavno zahvalil za obisk.

Dnevne novice.

»Hrvatski katoliški narodni savez« je imel včeraj svojo prvo sejo. Bilo je veliko navzočih, med njimi škofa Drohobecky in Mahnič. Ante Donković je med drugim protestiral, da je zagrebški občinski svet kupil Mestrovičev »Zdenac ljubavi«, silno pornografski izdelek. Dr. Markulin je razlagal izobraževalni gospodarski program Saveza, škof dr. Mahnič pa je navzoče navduševal za krščansko-socialno organizatorično delo. Govorila sta tudi učitelja Jotler in Anderlič. Pristopilo je zopet mnogo novih članov.

Udeležniki 14. mednarodnega časnikarskega kongresa so prišli in odšli iz Pulja z vtisom, da prebivajo tu izključno le Lahi in Nemci. Akoravno prebiva v Pulju nad eno tretjino Hrvatov in Slovencev, okolica puljska pa je sploh hrvaška, se ni od poklicane strani nič storilo, da bi se bilo udeležnikom 14. mednarodnega časnikarskega kongresa pokazalo, da prebivajo v Istri tudi Slovani in to še v večini. Če je že v Trstu, kakor se zatrjuje, bila koprška razstava zastopnikom Slovanov na poti, da niso mogli udeležnikom kongresa v Trstu pokazati, da biva v Trstu na tisoče Slovencev, te zapreke vendar v Pulju, kot največjem mestu Istre, ni bilo. Sedaj naj se pa še kdo čudi, če se bo po svetovnih listih pisalo o izključno laškem Trstu in laško-nemškem Pulju. Kako velikansko škodo je s tem, da Slovani Istre in Trsta ob tej priliki niso manifestirali za slovanstvo teh pokrajin, zagrešilo sedanje vodstvo tržaških in istrskih Slovencev, se bo še le pokazalo!

Slavnostni večer priredi »Slovanska liga katoliških akademikov« 27. maja 1910 na Dunaju v proslavo slovanskih obletnic tega leta in ustanovitve kluba čeških katoliških akademikov v Ligi. Spored je sledeči: 1. Grunwald (g. drž. poslanec Stojalowski). 2. Ilirija (g. phil. Fr. Trdan). 3. Ustanovitev kluba čeških katoliških akademikov. Pri večerju sodeluje pevski zbor slov. katol. akad. društva »Danica«. Večer se vrši v lokalu Trötter: »Zum Magistrat« (velika dvorana), I. Lichtenfelsgasse. Začetek ob 8. uri zvečer. Za predsedstvo »S. Lige K. A.«: Phil. A. Smykal, t. č. predsednik; phil. L. Sušnik, t. č. tajnik. Naslov »S. Lige K. A.« je: Dunaj VIII., Schönborng., Part. 9, (Danica).

Slavnost razvija zastave krškega Orla se je izvršila v najlepšem redu in ob sijajni udeležbi. Slavnosten prostor je bil lep okrašen in tudi telovadnice je bilo lepo z mlaji zastavljeno. Zastopani so bili telovadni odseki, oziroma izobraževalna društva iz Ambrusa, Dobropolj, iz Ljubljane, iz Roba, iz Škocijana pri Turjaku, iz Šmartna pri Litiji, Ribnice, iz St. Vida nad Ljubljano, iz Zagradca in Žužemberka. Po sv. maši v župni cerkvi je domači župnik blagoslovil krasno zastavo Orla, ki ima na eni strani sliko Brezmadežne, na drugi strani sliko Orla. Ob blagoslovitvi je poleg domačega župnika navdušeno govoril zastopnik »Zveze Orlov« iz Ljubljane, jurist brat Kodré. Pri slovesnem obhodu z zastavo, pred katero sta jahala brat načelnik Strah in brat Gros, in pri blagoslovitvi je igrala godba Orlov iz Škocijana. Javno telovadbo popoldne je izborni vodil brat Aleksander Jeločnik. Ljudje se niso mogli dovolj načuditi gibčnosti nastopajočih Orlov. Nastopil je tudi naraščaj z zastavicami. Našteli smo jih okrog 30. Vseh Orlov v kroju pa smo našli do 70. Veliko jih je bilo tudi brez kroja. — Ob tej priliki se je blagoslovila tudi zastava dekliške Marijine družbe in zastava šolske mladine. Kumovala je zastavi Orlov gđ. Prosenc, zastopana po gđ. Rebolj; zastavi dekliške Marijine družbe gđ. Javornikova in šolski zastavi gđ. učiteljica Strauss. Lepa jim hvala, zlasti tudi še za darove. Zahvalo izrekamo vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je slavnost tako lepo izvršila, zlasti gosp. kaplanu Pečariču za jednat, primeren govor v cerkvi, bratu zastavonoši Zupancu, bratu Rebolju, vsem darovalcem lepih mlajev, prav posebno pa še g. župniku iz Škocijana in tamošnji orlovski godbi. Na zdar!

Volitve v bosanski sabor so končane; danes je volila mestna kurija, rezultati dozdaj še niso znani. »Narodova« glorijska, da je »klerikalna« stranka propadla in da je zmaga dr. Mandičeva stranka, je prenapljena, ker bo, ko se izvede vsi rezultati, najbrže tako, da dobijo »klerikalci« celih 6 mandatorov, kar je sila veliko, če pomislimo, da se je katoliška stranka šele nedavno ustanovila! Potem pa je tudi to, da so ravno v Sarajevu katoličani prodrli in so Mandičevci propadli, kljub temu, da je za slednje s polno paro delala vlada s Srbi vred. Katoličani bodo tudi v bosanskem saboru edina opozicija, ker je Mandičeva stranka z dušo in telesom vladna, kakor hrvaška koalicija v Zagrebu. Mandičevci so mažaroni, srbofili in vladinovi — zato je kaj značilno, da jih »Narod« hvali. Mandičevci so tudi nasprotniki trializma. »Eine nette Gesellschaft.«

Defraudantovi pomagači. V soboto je bila v Rovinju končana sodnijska obravnava proti onim osebam, katere so pomagale pred dvema letoma ubeglemu defraudantu dr. Lorencettu slepariti in mu menjavale prisleparjen denar ter ga potem pošiljale za njim v Buenos Aires. Obsojeni so bili: Nicolo Martin (državnozborski kandidat združene puljske socialne demokracije, torej tudi jugoslovanske iz leta 1907.) na dva meseca, Matija Smareglia na šest mesecev, Janez Prodan (bivši mornarični komisar) na osem mesecev in Jožef Decolle na 18 mesecev težke ječe. Dognalo se je, da so te osebe po posredovanju različnih bank zamenjale okoli 300.000 kron in poslale v Buenos Aires za ubeglim dr. Lorencettom. Seveda je to samo tista svota, katero so zgorajšnji Lorencettovi zaupniki za njim poslali, koliko je pa ostalo sodišču prikritega in koliko da je Lorencetto sam seboj vzel na beg, o tem bo seveda zgodovina molčala. S tem je končana mučna afera največjega zaupnika in posredovalca puljske laško - liberalne stranke.

Krvavo maščevanje radi izgubljene pravde. Kmet J. Kocjančič iz okolice Sv. Dominika pri Poreču v Istri, je prodajal razno blago Karolu Kocjančiču v Sv. Dominiku. Pri kupčiji je prišlo radi blaga do pravde, katero je zgubil kmet J. Kocjančič. Bil je tudi obsojen na štirideski zapor radi razžaljenja časti K. Kocjančiča. Pretekli petek popoldan ob 3. uri nastopiti bi moral kaznen, toda vzel je seboj dvocevno puško, katero je imel skrito v vreči, ustavi se pred prodajalno K. Kocjančiča ter ga pričakuje na cesti. V trenutku ko pogleda trgovec iz prodajalne, pomeri in sproži obe cevi, K. Kocjančič obleži v prsa zadet mrtev med vhodnimi vrati. Umorjeni zapuška ženo in tri otroke. J. Kocjančič je vzel puško seboj ter se je sam javil ondotni oblasti. — Drugo poročilo pa pravi, da je šel Kocjančič nato v dve uri oddaljeno vas Pribitič, kjer je stanoval kmet Ivan Beakovič, ki je v pravdi pričal proti Ivanu Kocjančiču. Našel ga je na polju in ga je ustrelil v glavo, da se je smrtno zadet zgrudil. Dasi je bilo pri tem navzočih več prič, se je Kocjančiču posrečilo ubežati in ni doslej kljub vsem zasledovanjem še nobene sledi za njim.

Telesna vzgoja na srednjih šolah. Letošnjega prosinca se je vršila v naučnem ministrstvu na Dunaju enketna glede telesne vzgoje šolske mladine; ob ti priliki so se vsi strokovnjaki odločno izrekli za povečanje nege telesnih vaj v šolah. Sedaj je naučni minister grof Stürgkh izdal tozadeven razpis, kjer predvsem izreka priznanje dosedanjim uspehom telesne nege v šoli. Različni činitelji so šli pri tem šoli s hvalevredno naklonjenostjo na roko s prepuščanjem igrišč in raznimi ugodnostmi v plavalskih in kopaliških zavodih. Veliko so pripomogli tudi telovadna, igralna in druga športna društva pri telesni vzgoji srednješolske mladine. Marsikje pa so zunanje okoliščine delale oviro, da se telesne vaje niso mogle primerno razviti. Minister poziva šolska ravnatelstva in učiteljstvo, naj skušajo vse ovire odstraniti in v navedeni namen pridobiti svoje učencev in prijatelje zavodov; tudi naj bi se v to svrhu ustanovile posebne organizacije. Razpis nadalje opozarja na razne igre in športe, ki se v posameznih zavodih že vrše ali ki jih je priporočala januarska enketna, zlasti veslanje in strelske vaje. Gledati je na to, da se bodo telesne vaje učencev vršile ob vsakem vremenu in da se v ta namen tudi odmor med podukom temeljito izrabijo. Da se telesna vzgoja v šoli kolikor mogoče visoko razvije, poziva minister vse učitelje, da se živo zavzamejo zanjo. Obenem odreja, da imata biti dva popoldneva v tednu popolnoma prosta pouka in nalog, ne da bi se morda vsled tega delo nakopilo na druge dneve. Zmanjšanje domačega dela

učencev naj se nadomesti z večjo marljivostjo v šoli, omogočajo pa to tudi redbe zadnjega časa, ki omejujejo tvarino in zmanjšujejo pismena dela. Šolske prireditve na polju telesne vzgoje naj se tudi v bodoče izkazujejo v šolskih programih, izdale pa se bodo tudi še posebne odredbe za izčrpiliva tozadnja poročila. Končno izjavlja minister, da je rade volje pripravljen razvoj telesne vzgoje šolske mladine tudi denarno podpirati.

Umrl je v Savljah g. Anton Sitar, star 53 let, oče č. g. mestnega kaplana Valentina Sitarja. N. v m. p.

V vodo skočila. Včeraj, 24. t. m., zvečer okrog 11. ure je dobil Valentin Šmon, mlinar pri g. Kuraltu, na rakah v vodi utopljen F. Kršič, 18 let staro dekle, hčerko delavčeve. Bila je v samem spodnjem krilu. Kaj jo je gnalo v smrt, se ne vé, mogoče se ji je omračilo um.

Voda udrla v hiše in odnesla mostove. Od Save ob južni železnici nam poročajo: Grozna nesreča je zadela našo faro v soboto dne 21. t. m. ob 6. uri zvečer. Vlila se je strašna ploha s točo, in čez pol ure pridri so hudo urniki s hribov in poplavlili polja in travnike, vdrli so v hiše in hleve in podrli več mostov. Posebno hudo sta prizadeta posestnika A. Bajde in J. Južnik. Občutno škodo pa ima cela župnija, ker je brodarju P. Štrusu voda vzela brod, tako da sedaj nimamo od Litije do Zagorja prehoda čez Savo. Sedaj se šele občutno kaže potreba toliko zaželenega mostu. Priporočamo prizadete posestnike in napravo mostu državnim in deželnim poslancem.

Vojaške vesti. Iz Celovca se poroča, da so prestavljeni od 17. polka podpolkovnik Franc Trschina od okrajnega dopolnilnega poveljstva v Ljubljani k 2. bataljonu v Celovec, major Kneifl od celovskega 4. bataljona v Ljubljano k okr. dop. poveljstvu, major Vryda v Celovcu je imenovan za poveljnika ljubljanskega kadra, major Neubacher v Ljubljani za poveljnika 4. bataljona v Celovcu in major Haluschka od ljubljanskega kadra v Celovec.

Iz strahu pred kometom se je naznanil sodnji neki kmet iz beljaške okolice, da je pred 15 leti zažgal svojo hišo, da bi dobil zavarovalno svoto. Seveda so ga takoj zaprli.

S člankalijem se je zastrupil v Pragi slovenski visokošolec P. Plohl.

Živa sežgana. Iz Gorice poročajo 23. t. m.: Gospa Karolina Massari, 44 let stara, stanujoča na Corso Giuseppe Verdi št. 21, se je polila s špiritom, ki se je vžgal. Dobila je opekline po celnem životu. Ko so prišle na lice mesta zdravnik, je bila nesrečnica že mrtva. Natančneje se še ne zna, kako se je zgodila nesreča. Pokojnica je trpela na melanholiji.

Prešeren v bolgarskem prevodu. »Slavjanski glas«, ki ga izdaja »Slavjanskoto blagotritelno društvo«, v Bolgariji in ga urejuje znani bolgarski slovanofil vsenčiliški profesor S. S. Bobčev, priobčuje v svoji zadnji številki Prešernovo »Zdravico« v prevodu profesorja S. Čilingirova. Pesmi je urednik dodal to-le pripombo: »Dal Bog, da bi se ta pesem razširila po vsem slovanskem svetu, da bi združevala razcepljene slovanske narode ter krepila v vsakomur izmed nas narodno slovansko samozavest.«

Ustavljena preiskava proti Srbom. Državni pravnik zagrebškega sodnega dvora Križ bo v sporazumu z novoimenovanim državnim nadpravnikom pl. Gajom stavil predlog, naj se ustavi preiskavo proti Srbom zaradi veleizdaje, ker ni pozitivnih vzrokov zanjo.

Prof. dr. Manojlovič na zagrebški univerzi. Profesor zagrebške univerze in deželni poslanec dr. Manojlovič, ki je bil pred dvema leti suspendiran, ker je bil obtožen velikosrbske propagande, bo zopet imenovan za profesorja zagrebške univerze.

TOPNIČARKA POTOPLJENA. (100 oseb mrtvih.)

New York, 24. maja. Topničarka »Vams«, last nikaraguese vlade, je potopila topničarko upornikov »Ometepe«. 100 oseb je s topničarko utonilo.

Štajerske novice.

Š Shodi zaupnikov »Kmečke zveze« v Vuzenici, Slovenjgradcu, Velenju so proglasili z velikim navdušenjem gosp. prof. Karola Verstovška za državnozborskega kandidata za okraj Marenberg - Slovenjgradec - Šoštanj - Gornji Grad. — Liberalci postavijo svojega kandidata prihodnjo nedeljo na sestanku v Slovenjgradcu.

Š Vabilo na javno zborovanje Slov. katol. političnega društva v Brežicah za občine Zakot, Mostec, Sela in Artiče, ki se vrši v nedeljo 29. maja 1910 ob pol 4. uri popoldne, v gostilni g. Krulca v St. Lenartu pri Brežicah, ob cesti na kolodvor. Dnevni red: Poročilo državnih in deželnih poslancev gg. Franceta Pišek in dr. Ivana Benkovič. Posebno se bo razpravljalo o novi postavi za povzdigo kupčije z živino, o davčni presnovi itd. in se protestiral zoper davek na vino. Ob lepem vremenu se vrši zborovanje pod milim nebom. Volivci! Pokažite z obilno udeležbo. Vaše zanimanje za javne zadeve!

Š Konferenca za delosposobnost štajerskega deželnega zbora. »Grazer Volksblatt« poroča, da so bile pri namestniku Claryju koncem minulega tedna konference o delosposobnosti štajerskega deželnega zbora. Udeležila sta se jih dr. Korošec in Robič. Ko je Clary začel koncem pogajanj izjaviti, da nemški nacionalci niso opustili svojega stališča, se dr. Korošec in Robič nista hotela spuščati v nadaljnja pogajanja.

Š Izstopil je iz katoliške cerkve šestošolec A. Rischner v Celju, da se mu ne bo, kakor pravi, treba več učiti veronauka.

Š Umrl je pri Sv. Juriju ob Taboru veleposestnik g. Valentin Južina.

Š Toča. V Svečini je v nedeljo, dne 22. t. m. popoldne hudo toča klestila. Najhujše sta zadeta Ščipnik in Slatina.

Š Porotne obravnave v Mariboru se prične 13. junija.

Koroške novice.

k Slovensko delavsko društvo za Celovec in okolico priredi mesečno zborovanje v soboto dne 4. rožnika ob 8. uri zvečer v gostilni pri Benediktincih.

k Majnikov izlet priredi I. kor. tamburaško društvo »Bisernica« v Celovcu v nedeljo dne 29. t. m. v St. Tomaž pri Škofjem dvoru. Zbirališče v delavskem društvu, Kosarske ulice št. 30. I. Odhod točno ob pol 2. uri popoldne, v St. Tomažu veselica s tamburanjem in petjem v društveni dvorani. Pozivljamo celovške slovenske kroge, da se gotovo udeležijo tega izleta na skrajno narodno mejo. Bratski pozdrav! — Odbor.

Po svetu.

Velike povodnji na Hrvaškem. Predvčerajšnjim ponoči je od 10. do 11. ure nenadoma nastala velika povodenj v občini Rude in Samobor. Škoda je zelo velika, zlasti v Rudah. Voda je prišla z veliko hitričo ter razdrila ceste in mostove. Voda je tako drla, da je ruvala dreve s koreninami iz zemlje. V Samoboru je celo odnesla škedenj s seboj. Samobor je bil celo uro — od 10. do 11. — poplavljen. Vsi samoborski vrtovi so uničeni. Ceste in javni nasadi so opustošeni. Regulacija Rudne Drage, ki je veljala 50.000 kron, je uničena. Pri prvi poplavi se je izkazala kot ničvredna.

Strah pred letalnimi strojem. V mestecu Vronja v Srbiji bi se moral vršiti pred par dnevi poizkus z letalnim strojem. Policija pa je zabranila nameravani izlet, ker je ljudstvo zelo praznovorno, pa bi mogla nastati panika, ki bi povzročila zle posledice. Zlasti še, ker so hiše tako slabo zgrajene, da bi pri slučajni nezgodi letalnega stroja, ako bi padel na kako hišo, moglo priti do katastrofe.

Zrakoplovna razstava v Veroni. 22. t. m. se je otvorila ob velikanski množici ljudstva zrakoplovna razstava v Veroni. Več zrakoplovcev je poletelo z letalnimi stroji v zrak med velikanskim odobravanjem občinstva. Nadalnje polete je preprečila nevihta.

Srbsko pristanišče ob Donavi. Srbska ministrska komisija, ki je preiskovala doleno Donavo, da izbere pristanišče ob Donavi ter skrajno točko železnice Donava-Jadransko morje, je sklenila, da se za to izbere mesto Prasnovo. Tu se bo tudi zgradil čez Donavo most, da se povzdigne prometna zveza; Rumunsko, oziroma Rusijo.

Protiv evropskim klobukom. Turško notranje ministrstvo je prepovedalo nositi mohamedanskim otrokom evropske klobuke, ker je to protinravno.

Imenovanje mohamedanskega cerkvenega glavarja v Bosni. Kakor znano, je bil pred meseci imenovan za mohamedanskega reis-el-ulema g. Šarac, Sarajevu. Imenovanje mohamedanskega cerkvenega glavarja za Bosno in Hercegovino pa postane pravomočno, to ga potrdi šej-el-izlam. Kakor se poča iz diplomatskih krogov, se je to sedaj že zgodilo in se bo bržkone vrila slovesna instalacija bosenskega mohamedanskega cerkvenega glavarja ob cesarjevem bivanju v Sarajevu.

Ženske srednje šole v Rusiji. V Rusiji je moških gimnazij in realk 677, a ženskih gimnazij in podobnih zavodov 958. Samo ženskih gimnazij je več kot moških. Da, ženske gimnazije so naravnost prenapolnjene. V Sibiriji, v mestu Tomsku, je v ženski gimnaziji 1200 gojenk. Sibirski poslanec tega okraja zahteva, da se ustanovi še ena ženska gimnazija. Malokje je ženska tako željna znanja, kakor v Rusiji, ali tudi malokje ji gre v tem oziru tako vladna na roko. Naj bi dunajski slova-nožrci vzeli te številke v roke in potem pisali o ruskem barbarstvu.

— Češko poljedelsko razstavo je 15. t. m. obiskal vodja poljedelskega ministrstva sekcijiski načelnik R. pl. Pop ter se o njej in o delovanju praške osrednje kmetijske družbe jako pohvalno izrekel.

HRVAŠKI IN SLOVENSKI KATEHETJE.

+ IV. hrvaško-slovenski pedagoško-katehetskí tečaj se bo od 5. do 9. julija letos vršil v Djakovu s pomočjo škofa dr. Ivana Krapca in pod pokroviteljstvom škofa dr. Andjelka Voršaka. Spored je tale: I. Slovenski predavatelji: 1. Prof. dr. Levičnik, učitelj veronauka v Ljubljani; »O ekshorti za di-jake«; II. Predavatelji zagrebske nadškofije: 2. G. Canjko Valent, veroučitelj na višji dekliški šoli v Varaždinu; »O vzgoji deklet«; 3. dr. Cenkić Juraj, župnik na Kalniku; Praktično predavanje »o prvi Božji zapovedi« (II. razred); 4. prof. dr. Čukac Stjepan, veroučitelj kralj. dolnomestne gimnazije v Zagrebu; »O zapadnem razkolu«; 5. msgr. prof. dr. Dovrancić Mirko, veroučitelj na dež. žen. liceju v Zagrebu; »Pripomočki k psihološki metodi«; 6. prof. Heffler Ferdo, glavni učitelj veronauka in metode na kralj. učiteljsku v Zagrebu: a) »Kateheza ni eksegeza«, b) »Katehizacija je predhodna ilustracija«, c) »Katehizacija je tudi meditacija«. 7. G. Ivanek Vilim, duhovnik, urednik »Istine« v Zagrebu; »O paleolitičnem človeku«; 8. prof. dr. Peček Karlo, veroučitelj kralj. gornjomestne gimnazije v Zagrebu; »O katekizmu v XIV. stoletju«; 9. prof. Ferdo Rožič, duhovnik, učitelj filologije v nadškofijskem liceju v Zagrebu; »O rimskih odah«. III. Predavatelji djakovske škofije: 10. G. Cvrković Ivan, kapelan v Mitrovici; »O stanju katehizacije v djakovski škofiji«; 11. g. Galović Grga, kaplan in katehet v Sremskih Karlovcih; »Zakrament sv. pokore kot naravno in nadnaravno vzgojno sredstvo«; 12. g. Golubić Ivan, župnik v Komletincih; »Praktično predavanje o zakramentu pokore (III. razred)«; 13. g. Lazarić Mirko, učitelj v Djakovu; »Činitelji v vzgoji«; 14. g. Rakoš Vinko, učitelj v Vuki; Praktično predavanje »o zapovedi ljubezni do bližnjega (umerjeno za vse razrede)«; 15. g. Žerav Josip, učitelj v Vrpolju; »Učitelj in šola«. — Kakor vidimo, je program izredno zanimiv in bogat. Tečaj se more udeležiti vsakdo, ki deluje v šolski vzgoji: kateheti in učitelji, oziroma učiteljice, redovniki in redovnice, kakor tudi vsi, ki se za šolsko vzgojo zanimajo. Udeležniki bodo gostje škofa dr. Krapca in dobe brezplačno stanovanje in hrano v škofijskem semenišču. Zunanji gostje morajo svojo udeležbo naznaniti do konca meseca junija »Odboru za obdržavanje IV. hrv.-slov. pedagoško-katehetskoga tečaja v Djakovu«.

GOSPODARSTVO.

— Vinogradniški tečaji. C. kr. vi-narski nadzornik za Kranjsko, g. B. Skalič, priredi tečajem meseca junija t. l. več praktičnih tečajev za vinograd-nike, pri katerih bode poučeval v zele-nem cepljenju in poletnem obdelovanju trt ter odgovarjal na vsakovrstna strokovna vprašanja. Ti tečaji se vršijo na prostem, v vinogradih in zato le ob ugodnem vremenu. Vsak, kdor se jih misli udeležiti, prinese naj seboj ob določenem času na kraj poduka do-bro nabrušen nož, nekaj trtnih mladik in nekoliko gumijevih vezí. Taki tečaji se bodo vršili: 1. v torek, dne 7. junija, ob 8. uri zjutraj v Tančigori; 2. v torek, dne 7. junija ob 3. uri popoldne na Vi-nici; 3. v sredo, dne 8. junija ob 8. uri zjutraj na Preloki; 4. v četrtek, dne 9. junija ob 8. uri zjutraj na Vrhu; 5. v četrtek, dne 9. junija ob 3. uri popoldne v Radenah; 6. v petek, dne 10. junija ob 8. uri zjutraj v Starem trgu; 7. v petek, dne 10. junija ob 3. uri popoldne v Dolu; 8. v soboto, dne 11. junija ob 8. uri zjutraj v Čepeljah; vse na Belo-kranjskem. 9. v ponedeljek, dne 13. ju-nija ob 3. uri popoldne v Sajenica pri Čatežu, občina Velika Loka; 10. v torek, dne 14. junija ob 3. uri popoldne v Vinjem vrhu, za občini Skocijan in Belacerkev; 11. v sredo, dne 15. junija ob 9. uri zjutraj v Borštu, občina Aido-

vec; 12. v četrtek, dne 16. junija ob 8. uri zjutraj v Kriški gori, občina Zu-žemberk; 13. v petek, dne 17. junija ob 8. uri v Valični vasi, obč. Zagradec; 14. v soboto, dne 18. junija ob 9. uri zjutraj na Kopačiji pri Primskovem; 15. v po-nedeljek, dne 20. junija ob 3. uri pop. v St. Janžu in 16. v torek, dne 21. junija ob 9. uri dopoldne v Radečah; vse na Dolenskem. — Natančen kraj pouka (goro in vinograd) zvedo vinogradniki po oklicu županstev. Zaradi velike ko-risti tega pouka za vinogradnike, želeli je obilnega obiska teh tečajev od strani vinogradnikov.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« V LJUBLJANI

priporoča sledeče novosti:

Mladenščem. Prvi zvezek: Obramba vere. Spisal Anton Bonaventura, škof ljubljanski. Cena 1 K. — Krasna apologija, ki naj si jo omisli vsak mladenič, da bo dobro oborožen proti modernim zmotam in predsodkom in da jih bo vedel ovreči z jasnimi dokazi.

Jules Verne, Pet tednov v zrakoplovu. Trije Angleži raziskujejo Afriko. 3 K. **Šaljivec iz Podravlja.** Spisal Janko Osojnik. Zbirka pripovedk iz Štajerskega Podravlja. 1 K.

Romantika. Spesnil Ivan Pregelj. Cena 1 K 50 h.

Slovenska stenografija. Priredil Fr. Novak. Prvi del. Korespondenčno pismo. Cena 3 K.

Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo. Zbral in uredil A. Kalan. Cena 80 h, vezano 1 K 20 h.

Vstaja Škenderbegova. Zgodovinska povest. Cena 60 h, vezano 80 h.

Skrivnosti srca. Novela. Vsebina: Častna beseda. — Sin. — Strokovnjak. — Ovdavnica. — Pahljač. — V pasti. — Kandidat. Cena 1 K 20 h, vezano 1 K 40 h.

Vse te knjige se dobi v knjigarni »Ili-rija«, prej Karol Florian v Kranju.

Razglednice pesnika Antona Medveda je založila Katoliška Bukvarna in se dobe po 5 vin.

Pristopajte k Slovenski Straži!

NASLOV: »SLOVENSKE STRAŽE« V LJUBLJANI.

Društveni člani so

1. **ustanovni**, ki plačajo vsaj 200 K naenkrat ali pa vsaj v štirih obrokih tekom enega leta;

2. **redni**, ki plačajo vsaj 1 K na leto, najmanj 10 K pa, če so društva, oziroma pravne osebe;

3. **podporni člani**, ki plačujejo vsaj 50 vin. na leto.

Člani društva so moške, ženske in pravne osebe. Tisti, ki hočejo postati člani, oglasijo ali pri društvenem vodstvu, ali pri podružnici svojega okraja.

Vse svote, ki presegajo udnino, se bodo odslej izkazovale kot »Slomškov dar« naše narodne obrambe. Zato vsak, kdor zmore, prispevaj vsako leto tudi po 20, 10 ali vsaj 5 K »Slomškovega daru«, da z vsakim dnem naraščajo tudi denarna sredstva »Slovenske Straže«.

Vse darove in vsa pisma naj se pošilja samo na naslov: »Slovenska Straža« v Ljubljani.

Podružnice se bodo snovale potom centrale, zato naj povsodi, kjerkoli nameravajo ustanoviti podružnico, to takoj javijo »Slovenski Straži« v Ljubljani.

Slovenci, vsi k »Slovenski Straži«!

SLOVENCI RANJENI PRI STAVKARSKIH IZGREDIH V AMERIKI.

V Yukonu, Pa., traja že dalje časa stavka. Družba, ki ima v lasti rudnike, je najela takozvane deputyje, nekake policaje, da stražijo razna poslopja in da izživajo ljudi. 8. maja popoldne je prišlo med temi in občinstvom do prepira, pri katerem so začeli streljati deputyji na ljudi. Bilo je 30 ranjenih, med temi veliko smrtno. Po smrtno ranjene je prišla ambulanca še ponoči in so jih odpeljali v bolnico v Greensburg. Obstreljenih je tudi več Sloven-cev. Posebno težko je ranjen rojak An-ton Lavrič, doma iz vasi Morava, fara Ajdovce; enajst svinčenk ima v životu. Tudi neka deklica, stara 6 let, je ob-streljena. Deputyji so oddali čez 200 streliv. Rokinja Katarina Klarič ima hišo, na katero so deputyji tudi stre-ljali; stena pri jedilni sobi ima štiri luknje vsled streliv.

Telefonska in brzajavna poročila.

VOLITEV ŽUPANA V OBČINI ŠMIHEL-STOPIČE.

Novo mesto, 24. maja. V največji kranjski kmečki občini Šmihel-Stopiče

je bil zopet soglasno izvoljen za zupa-na dosedanji velezaslužni župan gosp. Jožef Zirc-Stembur. Kmečka zveza.

LAŠKO VSEUČILIŠKO VPRAŠANJE VELIKA ZADREGA ZA VLADO.

Dunaj, 24. maja. Laško vseučiliško vprašanje napravlja vladi velike skrbi. Bienerth je danes konfiriral z Italijani, z načelnikom nemških kršč.-soc. poslancev dr. Gessmannom in z nemškim nacionalcem Steinwenderjem. Itali-janski poslanci so danes vsi tu. Bili so brzajavno pozvani na Dunaj ter imajo popoldne klubovo sejo. Italijanski po-slanci groze, da bodo glasovali proti proračunu, ako vlada in večina ne iz-polnita njihovih zahtev. Stališče Slo-vencev je znano. Oni stoje na stališču junktima med italijansko in slovensko univerzo in odločno odklanjajo Trst kot sedež italijanskega vseučilišča.

ZA PRAVIČNO LJUDSKO ŠTETJE. — ZMAGA »SLOVANSKE JEDNOTE«.

Dunaj, 24. maja. Danes je proračunski odsek sprejel vse postavke notranjega ministrstva. Odsek je z 27 proti 15 glasovom sprejel resolucijo dr. Kramarova, naj vlada pri ljudskem štetju poleg občevalnega jezika določi tudi narodnost ter zahteva, da se ne bo nikjer pri ljudskem štetju na manjšine kaj protipostavno vplivalo. Za predlog so glasovali vsi Slovani, proti vsi Nemci, tudi nemški krščanski socialci.

PONIŽANJE SRBSKO-HRVAŠKE KOALICIJE.

Zagreb, 24. maja. Koalicija je v včerajšnji seji hrvaškega sabora izvo-lila delegate v Budimpešto z 43, 42 in 41 glasovi, torej niti polovica poslancev ni glasovala ter so morali delegati sami sebe voliti. Izvoljeni delegati bodo v ogrskem državnem zboru šli z vlado Khuen Hedervaryja. Koalicija je mo-rala na Tomašičevo povelje voliti tudi nekaj njegovih mažaronskih pristašev. — Nato je bilo zasedanje hrvaškega sabora odgodeno.

OBRAVNAVA PROTI HOFRICHTER-JU.

Dunaj, 24. maja. Obravnava proti Hofrichterju se je danes nadaljevala ob nenavzočnosti Hofrichterjevi. Ko je včeraj obtoženec priznal resničnost preiskovalnih spisov in ko je podpisal je bil odpeljan v svojo celico ter pride pred sodnike še-le, ko se 4. razglasi obsodba. Ko so Hofrichterja pripeljali nazaj v njegovo celico, je prišel krče-vito ihteti. Danes moli pred podobo Marijino, ki si jo je dal prinesiti v ce-lico.

Dunaj, 24. maja. Obtožnica proti Hofrichterju predlaga obtožbo v štirih točkah: zavratni um stotnika gene-ralnega štaba Maderja, poizkušeni umor ostalih častnikov generalnega štaba, zapeljevanje k prelomitvi služ-bene prisege, ponarejanje dokumentov. Danes se ves čas boro spisi. Namera-vajo to čitanje skrajšati. Obsodba bo proglašena šele, ko bo pravomočna. Potrditi ali pa oddati višjemu vojaš-kemu sodišču jo ima sodni gospod, ki je sedaj na Dunaju tamošnji korni po-veljnik.

VOLITVE V BOSNI.

Sarajevo, 24. maja. Hrvaška Za-jednica je v mestih dobila 4 mandate, v Sarajevu je zmagal kandidat hrvaš-kega delavstva, podpiran od Hrvaške katoličke Udruge Vrljič. Izida iz Bita-ča in Banjaluke še ni. Pri Srbih je zma-ga srbska ortodoksna stranka proti srbski narodni organizaciji.

KRITIČEN POLOŽAJ NA BOLGAR-SKEM.

Sofija, 24. maja. Nacionalistična agitacija proti kralju Ferdinandu ni ostala omejena, ampak je prenešana v široke sloje naroda. V Bolgarski je kmalu pričakovati važnih dogodkov. Nacionalistični listi vedno bolj odkrito groze knezu. Položaj Malinovega kabi-neta je nevzdržljiv.

RUSKI VOJAŠKI DOSTOJANSTVE-NIK UMORJEN.

Peterburg, 24. maja. Šefa artilje-rije Pogoreckega je nekdo umoril, ko je zapuščal hišo. Morilec je pobegnil.

NEURJE NA FRANCOSEKEM.

Pariz, 24. maja. Iz raznih krajev poročajo o velikih viharjih in veliki škodi.

KRVAVI SPOPADI MED REVOLUCI-JONARJI IN POLICIJO.

Pariz, 24. maja. Pri predvčerajš-njem odkritju spomenika mrtvim komunistom na pokopališču Sant Par-ras je prišlo do krvavih spopadov med revolucionarji in policijo. Povod iz-gredom so bile rdeče zastave, ki so jih nosili na povratku iz pokopališča pred posameznimi skupinami. Policija je za-plenila nekatere rdeče zastave, pri če-mur je prišlo do izgredov in je bilo več

policajev težko ranjenih z noži in palicami.

DESET MILIJONOV ZAPUSTIL UNIVERZI.

New-York, 24. maja. Čudak Izak Wyman, ki je desetletja živel samotno v Saalemu, je zapustil univerzi v Princetownu deset milijonov dolarjev.

VELIK POTRES.

Monakovo, 24. maja. Tukajšna potresna opazovalnica je včeraj ob 7. uri 36 min. zjutraj bilječila velik potres. Ognjišče potresa, ki je trajal 20 minut, bo brzkone v Srednji Ameriki.

USMRČEN MORILEC.

Ratibor, 24. maja. Včeraj ob pol 6. uri zjutraj je izvršil vratislavski krvnik smrtno obsodbo nad ključavničarjem Pribila, ki je umoril vsled očetovega prigovarjanja svojega polbrata, da bi bil edini dedič očetovega premoženja. Oče Pribilov je bil tudi obsojen na smrt, a pomiloščen.

NESREČA NA CESTNI ŽELEZNICI.

Lipsko, 24. maja. Ko sta zadela skupaj dva voza cestne železnice, je bilo ranjenih 17 oseb. Trgovec Grundling je dobil tako težke poškodbe, da je kmalu potem umrl v bolnišnici.

ŠTIRI DEČKE UBILA STRELA.

Luksemburg, 24. maja. V provinci Toyne je več učencev neke šole šlo na izlet s svojim učiteljem. Na poti jih je presenetila nevihta ter so iskali zavetja pod drevesi. Strela je udarila v neko drevo ter ubila štiri dečke, več pa težko ranila.

VAJE ITALIJANSKEGA GENERALNEGA ŠTABA OB AVSTRIJSKI MEJI.

V Trevizu so tajno pripravili vse za važne vaje italijanskega generalnega štaba, ki bodo med Piavo in Tagliamento. Častniki so došli na vaje v civilni obleki. Tajnost so tako čuvali, da ni znal o vajah niti poveljnik treviške brigade. Vaje so se pričele v Trevizu in Spilimbergu, deloma tudi v San Vito del Tagliamento. Udeležuje se jih nad 60 častnikov, med njimi 4 korni poveljniki, 20 generalov in 15 polkovnikov. Vaje vodi bivši vojni minister general Ettore Vigano.

Ljubljanske novice.

Ij **Spored procesije presv. Rešnjega Telesa v stolnici.** Ob 8. uri slovesna pontifikalna sv. maša. Okoli pol 9. ure se prične pomikati procesija, ki gre: Po Glavnem trgu skozi Špitalske ulice pred frančiškansko cerkev: I. blagoslov. — Skozi Wolfve ulice, mimo »Zvezde« (blagoslov c. in kr. vojaštvu) in Gospodske ulice pred Križevniško cerkev: II. blagoslov. — Skozi Križevniške ulice, čez šentjakovski most, pred šentjakovsko znamenje: III. blagoslov. — Po Starem in Glavnem trgu pred mestno hišo: IV. blagoslov. — Razvrstitev: 1. Župne procesije z banderi: a) trnovska, b) frančiškanska, c) šentjakovska. — 2. Sole: a) nemška deška šola, b) III. mestna ljudska šola, c) I. mestna ljudska šola) č) strokovna šola, d) pripravnica, e) realka, f) II. gimnazija, g) I. gimnazija. — 3. Stolno-župno bandero sv. Nikolaja. — Trgovska šola. — 4. Društva: a) Krščansko-socialna zveza z zastavo, — b) Katol. društvo rokodelskih pomočnikov z zastavo, c) bandero tesarjev, č) pekovski bandero. — 5. Tretjeredniki z banderom. — 6. Dekliška Marijina družba z banderom. — 7. Bandero »Naše ljube Gospe«. — Ženske svetilke. — »Krščanska ženska zveza«. — 8. Bandero presv. Rešnjega Telesa. — Moški svetilci. — Moška Marijina družba. Vincencijeva družba. — 9. a) Dečki, b) deklice z (neprižganimi) svečami. — 10. C. in kr. vojaštva I. oddelek. — Vojaška godba. — 11. Mestni magistrat. — Trgovska zbornica. — C. kr. uradniki. — Deželni odbor. — 12. Oo. frančiškani. — 13. Duhovščina in Presvetli z Najsvetejšim. — 14. C. kr. deželni predsednik z uradniki deželne vlade. — 15. C. in kr. vojaštva II. oddelek. — Udeležniki procesije naj skrbijo, da se procesija ne trga in da se po danem blagoslovu kar najprej uredi in jamejo dalje pomikati. — Takt in pijeteta zahtevata, da so vsi, ki procesijo ob strani gledajo, odkriti, zlasti še pri blagoslovih, in da se vedejo povsem dostojno in spoštljivo.

Ij **Člani in članice »Slovenske kršč. soc. zveze« v Ljubljani** se pozivajo, naj se za zastavo S. K. S. Z. polnoštevilno udeležijo v stolnici procesije sv. Rešnjega Telesa prihodnji četrtek. Zbirališče ob 8. uri zjutraj v društveni dvorani.

Ij **Katoliško mladeniško društvo** se udeležijo na praznik sv. Rešnjega Telesa s svojo zastavo šenklaške procesije. Člani naj pridejo na praznik ob 8. uri v »Rokodelski dom«, odkoder gredo skupaj k procesiji.

Ij **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** opozarja vse svoje člane, da se na praznik sv. Rešnjega Telesa udeležijo šenklaške procesije za društveno zastavo. Društveniki se zberijo ob 8. uri v »Rokodelskem domu«.

Ij **Seja načelstva »Slovenske Straže«** je danes ob 7. uri zvečer v posvetovalnici Katoliškega tiskovnega društva.

Ij **Podiranje Poljanskega mostu — zopet slavno delo »napredne« mestne uprave.** Zadnje dni so pričeli podirati Poljanski most. Slavni mestni magistrat se je šele zadnji trenutek, ko so most že zaprli javnemu prometu, spomnil, da je treba o tem obvestiti občinstvo. S tem je mestni magistrat zakrivil, da se prizadeti niso mogli pobrigati, da se pravočasno napravi prepotrebna brv za pešce in mlekarske vozičke. Slavni mestni magistrat je pač pozabil, da je okrajna cesta, katero je vezal samo omenjeni most z mestom ena najbolj prometnih, če ne najprometnejših cest, ki vodijo v mesto. Vsak dan gre zjutraj po tej cesti stotine in stotine delavcev na delo in nebroj mlekarič in kmetič, ki vozijo na ročnih vozičkih razna živila v Ljubljano. Pri tem so v prvi vrsti prizadeti vasi Hrušica, Štepanjvas in Hradeckega vas. Prebivalci teh vasi bodo morali hoditi po velikanskih ovinkih v mesto. Prizadete so pa tudi cele Spodnje Poljane do sv. Petra mostu, ker bodo morale gospodinjice nakupovati živila na oddaljenem trgu. Občutno škodo imajo pa tudi gostilničarji in trgovci v omenjenih krajih, ker je s tem ves promet ustavljen. (Bo najbrž gospoda na magistratu mesto njih davek plačala.) Slavni mestni magistrat opozarjamo tudi na to, da leži živinski semenj v bližini Poljanskega mostu in da prebivalec Dobrunjske, D. M. Poljske in nižje ležečih občin pač ne bo prijetno goniti živino po velikanskih ovinkih preko Udmata, oziroma Karlovske ceste na semenj. Apeliramo na slavni mestni magistrat, da čimprej odpomore tem nedostatkem in takoj napravi v bližini Poljanskega mostu provizorično brv in uredi cesto od Štepanjevsi do mostu. Ta cesta se sedaj popravlja na tak način, kakor je niti kmetje sredi hribov ne popravljajo. Menda pač naš »napredni« magistrat ne misli, da se bomo tekom par let vozili s Zeppelinom v Ljubljano, ker na tako »popravljen« cesti, kot bo ta, se bodo globoko vdiral kolesa, v znamenje kako vzorno vodijo ljubljansko gospodarstvo »napredni« mestni očetje.

Ij **Vrečo kosti ukradel.** V bolnici za silo je ukradel vojakom 36-letni dninar Anton Hribar iz Pijave Gorice vrečo kosti in jih prodal za 8 K. Ko je včeraj zopet prišel s prazno vrečo po druge, ga je pri tem zasačil nek vojak in ga prijel. Na lice mesta poklicani policijski stražnik je Hribarja aretoval. Oddali so ga sodišču.

Ij **Brivnice** bodo na Sv. Rešnjega Telesa dan v četrtek dne 26. t. m. le do 9. ure dopoldne odprte, na kar se sl. občinstvo opozarja.

Ij **Umrl** je mesarski mojster g. Ivan Jager, stanujoč na Poljanski cesti šte. 60.

Ij **Pijani voznik.** Včeraj popoldne je v Stritarjevi ulici zadel vsled neprevidne vožnje v električni voz posestnikov sin Fran Paternoster iz Pučgarce. Ko bi ne bil voznik takoj ustavil električnega voza, bi se bila lahko zgodila velika nesreča. Zagovarjati se bode moral pred sodiščem.

Ij **Preselitve v Ljubljani.** V zadnjem selinsem roku se je v Ljubljani preselilo 442 strank, oziroma družin, ki so štele nad 1800 oseb. Priselilo se je v zadnjih treh mesecih 21 družin, izselilo pa 14 strank, ker so bile predstavljene v druge kraje. Stanovanja so v zadnjem času znatno podražila, a vzlic temu jih še vedno primanjkuje. Stavbno gibanje je dokaj živahno.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

ur	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura Celzija	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
23	9. zveč.	735'4	13'3	sr. jvzh.	oblačno	
24	7. zjutr.	735'2	14'2	sr. svzh.	"	0.8
	2. pop.	735'3	16'0	sr. jvzh.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temp. 13'9°, norm. 15'0°.

Enonadstropna hiša

s 5 sobami, zraven lep vrt, podobna vili, se proda iz proste roke v Rožni dolini pri Ljubljani 20 minut od Glavnega trga. Več se poizve pri gostilničarju 1487 Balija na Glacah preje Traun. 5-1

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu dološlje 11 skatelj tako izbornu učinkujočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarka Piccoli v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževega dvornega založnika. Ena skatljica 20 vin., 11 skatelj 2 kroni. Naročila po povzetju.

Prekupei - agentje

ki žele zastopati znano banko in se baviti s prodajo zakonito dovoljenih srečk, dobe z visoko provizijo stalen in pošten zaluzek, mesečno 200 do 500 kron. — Ponudbe je pošiljati na naslov: „Neue Fortuna“, Budapešta V, Börse Postfach 38.

Sukneno in moderno blago za moške obleke

v največji izbiri priporoča po ugodni ceni R. Miklauc Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5. Obstoje tvrdke čez 40 let!

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg. Budimpešta 24. maja.

Pšenica za okt. 1910	9'92
Rž za okt. 1910	7'62
Oves za oktober 1910	6'60
Koruzza za maj 1910	5'56
Koruzza za julij 1910	5'74

Efektiv: —.

Zahvala.

Za premmoge iskrene dokaze sočutja povodom smrti naše ljubljene nepozabne matere oziroma sestre in tete, gospe 1499 1-1

Marije Novak

posestnice, trgovke in gostilničarke v Štepanjvasi

izrekamo tem potom najpristrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom prijateljem in znancem. Predvsem se iskreno zahvaljujemo prečastiti šentpeterski duhovščini za tolažilne obiske ob času boleznin in za častno spremstvo k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo smo dolžni tudi g. dr. Staretu, ki je rajno obiskoval ob času boleznin ter s svojo znano ljubeznjivostjo posvečal največjo zdravniško pozornost in trud v olajšanje njene bolezni. Dalje izrekamo svojo iskreno zahvalo vsej mnogobrojni množici občinstva iz Ljubljane in okolice, ki je spremlilo našo drago mamo k zadnjemu počitku. Izrecno se zahvaljujemo vsem njenim stanovskim tovarišicam in tovarišem, gosp. županu Korbarju, gasilem iz Štepanjevsi in Bizovika, vodstvu in učenkam Lichtenurničnega zavoda, ki so s svojo udeležbo pripomogli do tako častnega pogreba. Najlepša zahvala pevskemu društvu „Slavec“ in „Bizovik“ in vrlemu pevovodju g. učitelju Cepudru za pretresljivo nagrobno petje. Prisrčno se zahvaljujemo tudi vsem darovalcem krasnih vencev in nosilcem. Konečno še enkrat tišočera zahvala vsem skupaj in vsakemu posebej, ki nam je na kakršenkoli način pokazal svoje sočutje v tem za nas tako žalostipolnem času.

Štepanjvas, dne 24. maja 1910.

Zalujoči ostali.

Modni salon za damske klobuke

P. Magdič, Ljubljana

priporoča svojo bogato zalogo modernih in okusnih slamnikov po zelo ugodnih in brezkonkurenčnih cenah. Naročila z dežele izvršujem z obratno pošto.

1491

Prodajalka

dobro izurjena v trgovini in zmožna obeh deželnih jezikov, želi premeniti službo. Naslov pove iz prijaznosti uprava lista. 1492

Fotografični aparat

(komplet) velikost 13/18 z najboljšimi lečami (objektivi) dobro ohranjen se po nizki ceni proda. Vpraša naj se v drogeriji Anton Kanc v Ljubljani. 1495 2-1

Učenec

ki je dovršil vsaj dve gimnaziji, se sprejme v boljšo trgovino v Ljubljani. Več se izve pri upravnistvu »Slovenca«. 1496 2-1

Krojaški pomočnik

dobro izurjen, se sprejme proti dobri plači za trajno delo. Andrej Keržnik, kraj. mojster, Železniki 2. Nastop takoj.

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 667 100-1

Koncerti

slov. filharmonije se vrše vsaki dan v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2 10. uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer. Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri zv. Vstop vedno prost.